

merkende, al dan niet rechtstreeks werkende factoren, dat wil zeggen niet slechts met de eigenlijke steun welke aan de begunstigde vormen van de nationale bedrijvigheid wordt verleend, doch evenzeer met de indirecte steun welke hiernevens zowel in de wijze van financiering als in de nauwe samenhang tussen de omvang der steun en het rendement der financiering — in die zin dat die omvang van bedoeld rendement afhangt — kan zijn gelegen. Het is mogelijk dat een steunmaatregel stricto sensu toelaatbaar is doch dat zijn storende werking wordt versterkt door een wijze van

financiering welke de regeling als geheel met de ene markt en met het gemeenschappelijke belang onverenigbaar maakt.

4. Een stelsel waarbij de opbrengst ener bestemmingsheffing aan steunverlening werd besteed komt neer op duurzame steun tot een onvoorzienbaar en moeilijk te controleren bedrag. Wanneer zulk een stelsel algemeen zou worden toegepast, zou in artikel 92 van het Verdrag een bres worden geslagen en de Commissie in haar mogelijkheden tot duurzame controle worden benadeeld.

In de zaak 47-69

REGERING VAN DE FRANSE REPUBLIEK, ten deze vertegenwoordigd door Zijne Excellentie R. Sivan, buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg op de Franse ambassade,

verzoekster,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Griesmar, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij mr. E. Reuter, juridisch adviseur van de Commissie, 4, boulevard Royal,

verweerster,

waarin aan het Hof is verzocht om nietigverklaring van de beschikking der Commissie van 18 juli 1969 betreffende het stelsel van Franse steunmaatregelen ten behoeve van de textielsector, wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt : R. Lecourt, President, R. Monaco (rapporteur) en P. Pescatore, Kamerpresidenten, A. M. Donner, A. Trabucchi, W. Strauß en J. Mertens de Wilmars, Rechters, K. Roemer, Advocaat-Generaal, A. Van Houtte, Griffier, het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

I — De feiten en de procesvoering

1. Krachtens het decreet no. 65-1163 van 24 december 1965 wordt op binnenlandse en geïmporteerde textielproducten, in Frankrijk verkocht, een parafiscale heffing toegepast tot een — bij beschikking van die zelfde dag vastgesteld — percentage van 0,20 %.

De opbrengst is voor 5/7 bestemd voor de Union des industries textiles (UIT) ten behoeve van de vernieuwing van de industriële en commerciële structuren der textielondernemingen en voor 2/7 voor het Institut textile de France (ITF) ter gedeeltelijke dekking van de door haar gemaakte kosten, verbonden aan de gemeenschappelijke research.

De Franse Regering legde het stelsel ter beoordeling voor aan de Commissie, die erkende dat de gekozen maatregelen, gezien de doelstelling van de beoogde steun, aan de textielindustrie ten goede kunnen komen; uit een oogpunt van financiering kwam het de Commissie echter voor dat de uitzonderingsbepaling van artikel 92, lid 3, c) van het EEG-Verdrag voor deze maatregelen niet gold, zodat zij te dien aanzien de in artikel 93, lid 2, van het Verdrag voorziene procedure van onderzoek heeft ingeleid.

Zij heeft de Franse Regering dan ook uitgenodigd de toepassing der betrokken maatregelen op te schorten totdat daaroftrent een eindbeslissing zou zijn genomen en haar verzocht binnen zes weken haar opmerkingen te maken.

De Franse Regering deed zulks bij brief van 12 juli 1967.

Toen de Commissie zich op 27 april 1968 nog niet had uitgesproken, besloot de regering bij decreet no. 68-383 van 27 april 1968 het stelsel van steunmaatregelen te handhaven, terwijl zij — bij besluit van diezelfde dag — het percentage van de parafiscale heffing op 0,35 % bracht.

Bij beschikking van 18 juli 1968 stelde de Commissie vast dat de uit de opbrengst dezer heffing bekostigde steunmaatregelen „gezien de wijze van financiering” niet in voege als in artikel 92 van het Verdrag bedoeld met de gemeenschappelijke markt verenigbaar zijn en gelastte zij de Franse Regering het stelsel met ingang van 1 april 1970 buiten toepassing te laten, tenzij het tevoren zodanig zou worden gewijzigd dat „de uit de Lid-Staten ingevoerde produkten niet langer door de parafiscale heffing... of door enige andere speciale belasting op textielprodukten worden getroffen”.

De Franse Regering heeft op 26 september 1969 tegen deze beschikking het onderhavig beroep ingesteld.

2. Het Hof heeft, gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie maatregelen tot de mondelinge behandeling over te gaan.

Partijen zijn gehoord ter zitting van 10 maart 1970.

De Advocaat-Generaal heeft ter zitting van 21 april 1970 zijn conclusie genomen.

II — Conclusies van partijen

Overwegende dat *verzoekster* concludeert dat het den Hove behage :

— de beschikking van de Commissie van de Europese Gemeenschappen van 18 juli 1969 nietig te verklaren en verweerster in de kosten te verwijzen;

dat *verweerster* concludeert dat het den Hove behage :

a) het beroep van de regering van de Franse Republiek te verwerpen...

b) *verzoekster* in de kosten te verwijzen;

III — Middelen en argumenten van partijen

Overwegende dat de middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt :

1 — De primair voorgedragen middelen

De Franse Regering heeft erop gewezen dat de Commissie in haar beschikking van 18 juli 1969, optredende krachtens artikel 93 van het Verdrag, niet het Franse stelsel van steunmaatregelen ten behoeve van de textielindustrie, doch alleen de wijze van financiering, namelijk door een parafiscale heffing, heeft gewraakt.

Haars inziens kan een beschikking tot wijziging van de grondslag ener heffing niet op die bepaling berusten; zij beroept zich daartoe :

— op de bij de Raad lopende behandeling betreffende de toepassing van de artikelen 92 en 93, waarbij nimmer is erkend dat een belasting als een steunmaatregel of als een integrerend deel van een steunmaatregel kan worden beschouwd;

— op de uitlegging welke het Hof in de zaak 30-59 aan het begrip steun (hulp) heeft gegeven.

Anderzijds betoogt zij dat het hier gaat om een belasting welke nationale produkten en ingevoerde produkten gelijkelijk treft en niet eenzelfde werking heeft als douanerechten, zodat de enige bepalingen welke toepassing men zou kunnen overwegen, namelijk de artikelen 12 en 95 van het Verdrag, al evenmin toepasselijk zijn.

De litigieuze heffing moet dan ook als wettig in de zin van het Verdrag worden beschouwd.

Door in een beschikking ingevolge artikel 93 van het Verdrag de Franse Regering te gelasten een op zichzelf met de gemeenschappelijke markt verenigbare heffing te wijzigen op straffe van dezelve niet te mogen toepassen, heeft de Commissie dan ook haar rechtsmacht overschreden.

Haar beschikking berust niet op het recht en houdt schending van wezenlijke vormvoorschriften alsook détournement de pouvoir in.

Verweerster doet opmerken dat het hierbedoelde stelsel van steunmaatregelen uit twee componenten — de parafiscale heffing en de steunverlening zelve — bestaat welke tezamen, ongeacht de vraag hoe zij ieder afzonderlijk naar gemeenschapsrecht zouden moeten worden beoordeeld, een ernstiger uitwerking zouden kunnen hebben op de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt.

De gevolgen, door deze beide componenten gezamenlijk teweeg gebracht, moesten — en moeten — derhalve aan het Verdrag worden getoetst.

Gezien de tekst van het Verdrag was — en is — zodanige toetsing slechts mogelijk met behulp van de bepalingen welke op elk van beide componenten, dat wil zeggen op de heffing en op de steunmaatregel, betrekking hebben (vgl. 's Hof's Jurisprudentie in de zaken 24-68 en 2 en 3-69).

Het is duidelijk dat het Franse stelsel van steunmaatregelen ten behoeve van de textielindustrie ten nadele van de produktie der andere Lid-Statens tot ontwrichting leidt en dat aan beide voornoemde componenten tezamen ernstiger gevolgen voor het ruilverkeer en voor de mededinging verbonden zijn — zonder dat zulks noodzakelijk is om de overeenkomstig artikel 92, lid 3, van het Verdrag nagestreefde doeleinden te bereiken.

In deze bepalingen wordt aan de Commissie een tamelijk vergaande vrijheid van beoordeling toegekend, met name ter beantwoording van de vraag of door steunmaatregelen ter bevordering van de ontwikkeling van bepaalde vormen van bedrijvigheid de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt zodanig worden veranderd „dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad” (artikel 92, lid 3, c).

Door in de bestreden beschikking van bedoelde appreciatieve bevoegdheid gebruik te maken en uit te gaan van het

beginsel dat zij bij de toepassing van de artikelen 92 en 93 eveneens met de artikelen 2 en 3, f), heeft rekening te houden en ervoor moet waken dat een regime wordt ingevoerd waardoor de normale mededinging op de gemeenschappelijke markt wordt verzekerd, heeft de Commissie alleen maar haar plicht vervuld.

Krachtens uitdrukkelijk voorschrift moet zij bij de toepassing van de overige bepalingen, bij voorbeeld van artikel 85, lid 3, a) of wanneer het gaat om de vrijwaringsclausules voorzien in de artikelen 115, lid 3, en 226, lid 3, volgens hetzelfde beginsel tewerk gaan.

Ten slotte is 's Hofs rechtspraak — waarop verzoekster zich beroept — noch beslissend noch ter zake dienende, aangezien in het arrest 30-59 slechts het resultaat van een steunmaatregel wordt onderzocht zonder dat het Hof zich omtrent de wijze van financiering uitsprak.

Bij repliek heeft de *Franse Regering* voorts betoogd dat artikel 93 van het Verdrag de Commissie alleen toestaat omtrent opheffing of wijziging van een steunmaatregel te beslissen; de bestreden handeling strekt echter niet tot opheffing van een — met het Verdrag verenigbaar geachte — steunmaatregel en de beoogde wijziging betreft niet deze steunmaatregel, doch de wijze van financiering.

Zij leidt hieruit af dat de Commissie aldus een steunregeling en de wijze van financiering dier regeling — door middel van een parafiscale heffing — gelijkstelt en zelfs als identiek beschouwt.

Hoewel beide begrippen tot op zekere hoogte met elkander samenhangen, kan niet van een onlosmakelijk verband worden gesproken en mag artikel 93 van het Verdrag niet worden opgevat in die zin dat het de Commissie ook machtigt een beschikking tot opheffing of wijziging der heffing te nemen.

De Commissie heeft met haar beschikking van 18 juli 1969 in werkelijkheid beproefd wijziging te bereiken van een heffing welke met het Verdrag in over-

eenstemming is; dit verklaart ook waarom zij in stede van tot wijziging der heffing te besluiten, zich heeft beperkt tot een poging om langs indirecte weg — namelijk door met intrekking van de steun te dreigen — gedaan te krijgen dat zodanige wijziging wordt aangebracht.

Verweester heeft geconcludeerd voor dupliek dat het onderscheid, zoal niet de tegenstelling, welke verzoekster maakt tussen de steunmaatregel en de parafiscale heffing, kunstmatig is; beide elementen hangen in werkelijkheid ten nauwste met elkander samen en de steunmaatregel wordt in zijn gevolgen noodzakelijkerwijze beïnvloed door de wijze van financiering, zodat het onderzoek beide elementen samen moet betreffen.

Juist wegens deze interdependentie — en haar oordeel daaromtrent — heeft de Commissie, constaterende dat beide elementen tezamen in casu werkelijk tot ontwijking van de mededinging ten detrimente van de buitenlandse productie leiden, ondanks het feit dat het stelsel geen discriminerende indruk maakt, de bestreden beschikking genomen.

Dat haar optreden juist was, wordt trouwens bevestigd door de Franse Conseil d'État, welk in haar arrest van 16 april 1968 werkelijke gelijkheid van behandeling zwaarder heeft doen wegen dan gelijkheid in naam.

Wel verre van de communautaire regelen op slinkse wijze toe te passen heeft de Commissie het probleem gezien vanuit de gezichtshoek der toepasselijke bepalingen.

En verre van te zijn beperkt gebleven tot een eenvoudige „poging” houdt de bestreden handeling twee onderscheiden — alternatieve — verplichtingen in.

De opgeworpen grief is derhalve — voor zover werkelijk opgeworpen — niet gegrond.

2 — *Subsidiair voorgedragen middelen*

De *Franse Regering* betoogt voorts dat de bestreden beschikking op een on-

juiste beoordeling der feiten berust, aangezien noch de betrokken steunmaatregel noch de wijze van financiering, te weten door een parafiscale heffing, de voorwaarden van het handelsverkeer zodanig verandert „dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad”. Wat betreft de steunmaatregel wees zij erop :

- dat deze niet alleen de Franse belangen dient, immers researchinstellingen uit de andere Lid-Staten zijn op de hoogte van hetgeen er op de ITF omgaat en de aan particuliere ondernemingen geboden mogelijkheid om voor hun rekening bepaalde researchwerkzaamheden te doen verrichten, is door de ITF voor alle ondernemingen binnen de gemeenschappelijke markt opgesteld op dezelfde financiële voorwaarden als voor de Franse ondernemingen gelden;
- dat zij door de sanering te bevorderen van een sector welke in alle Lid-Staten onder een te grote productiecapaciteit gebukt gaat, leidt tot versterking van de positie en de rentabiliteit der textielondernemingen in het algemeen, die in de andere Lid-Staten daaronder begrepen;

Ten aanzien van de parafiscale heffing wijst zij erop :

- dat deze als een tezamen met de BTW toegepaste heffing evenals deze laatste normaliter moest worden gefactureerd en zich aldus aan de afnemer doen gevoelen, hetgeen te gemakkelijker kan geschieden omdat zij wordt toegepast op alle op de Franse markt verkochte textielprodukten, ongeacht aard of herkomst;
- dat een verhoging der prijzen met 0,35 % niet kan leiden tot gevolgen „van enig belang” voor de omvang van de verkopen van textielprodukten in Frankrijk — in dier voege dat de omzet merkbaar terugloopt —;
- dat het in ieder geval op de weg der Commissie ligt bewijs te leveren van haar stelling dat de litigieuze heffing niet met het Verdrag verenigbaar is

— de Franse Regering stelt harerzijds vast dat de invoer van textielprodukten in Frankrijk sedert 1967 aanmerkelijk is gestegen —;

Met dit systeem vergeleken leidt het door de Commissie voorgestelde stelsel tot verschillende nadelen, met name omdat :

- de financiering van de steunmaatregel, in plaats van indirect door de afnemer te worden gedragen, alleen ten laste van de Franse ondernemingen komt, zodat deze aan een met het Verdrag strijdige vorm van discriminatie worden blootgesteld;
- indien het systeem op de gehele gemeenschappelijke markt zou worden toegepast, de heffing alleen de artikelen zou treffen welke worden verkocht in de Staat waar zij zijn geproduceerd, zodat men om aan betaling te ontkomen ermede zou kunnen volstaan ze niet op de eigen markt te verkopen.

Verweerster heeft, na erop te hebben gewezen dat dit laatste in het kader van dit geding weinig ter zake doet en een geheel hypothetische situatie betreft, gesteld dat aan het in haar beschikking voorgestane stelsel niet de door verzoekster bedoelde nadelen verbonden zijn en dat het geenszins van discriminerende aard is.

Wanneer de mededinging ten gunste van een nationale tak van industrie is ontworpen, dan kan beëindiging daarvan geen discriminatie ten nadele van die tak van industrie opleveren.

Wil de aan een tak van industrie verleende steun niet eenzijdig tot versterking van op zich zelf reeds discriminerende gevolgen leiden, dan moet zij worden bekostigd door het nationale bedrijfsleven van de betrokken staat, hetzij doordat men haar ten laste brengt van de algemene begroting, hetzij langs de weg van een parafiscale heffing ten laste van de betrokken tak van nijverheid en mag zij niet, al dan niet rechtstreeks, ten laste worden gebracht van de concurrerende buitenlandse industrie, ook niet gedeeltelijk.

Tegenover de argumenten waarvan de Franse Regering zich heeft bediend om de litigieuze steunmaatregel en heffing uit een oogpunt van het gemeenschappelijk belang te rechtvaardigen, stelt zij het navolgende :

Ten aanzien van de steunmaatregel :

- het feit dat daarmee een vernieuwing der industriële en commerciële structuren der textielondernemingen wordt beoogd, wettigt niet de conclusie dat de steun niet slechts aan de Franse, doch ook aan de buitenlandse ondernemingen ten goede komt, aangezien hij er in de eerste plaats toe strekt de concurrentiepositie van de Franse industrie te verstevigen, hetgeen — de wijze van financiering in aanmerking genomen — reeds uitsluit dat de gevolgen „voor de industrieën der andere Staten geheel dezelfde zijn”; dat „de middelen ten dienste van de ITF zonder discriminatie van alle ondernemingen ter beschikking zijn gesteld” betekent niet noodzakelijkerwijze dat de hieraan verbonden voordelen gelijkmatig aan allen ten goede komen; al zou een gelijke behandeling op papier zijn verzekerd, dan nog zouden de Franse ondernemingen de facto — uit de aard der zaak — in een gunstiger positie verkeren.

Ten aanzien van de parafiscale heffing :

- dat een tezamen met de BTW toegepaste heffing zich aan de consument doet gevoelen, is niet voldoende om het vraagstuk van de economische gevolgen waartoe verhoging van de consumentenprijs met het bedrag der heffing leidt, tot oplossing te brengen;

- daartoe dient veeleer te worden nagegaan of de heffing de winstmarges of afzetmogelijkheden der producenten kan beïnvloeden, want volgens de Commissie kan een verhoging van de consumentenprijs als gevolg van de parafiscale heffing de afzetmogelijkheden der buitenlandse producenten verkleinen;
- het lage niveau van de heffing is van geen belang voor de beslissing van deze zaak waarin in hoofdzaak een kwalitatief probleem, een beginselkwestie, en niet een kwantitatief vraagstuk rijst, immers het gaat er niet om of een heffing welke indirect tot een op zich zelf met het Verdrag strijdige steunverlening leidt, in haar gevolgen van meer of minder „belang” is, maar of zij — ongeacht de omvang dier gevolgen — tot ontwrichting van de mededinging kan leiden;
- dat de invoer in Frankrijk van textielproducten uit de andere Lid-Staten in de loop van de laatste jaren is gestegen, hangt in werkelijkheid samen met een conjunctureel verschijnsel — een aanzienlijke ontwikkeling van de Franse import op verschillende gebieden — en uit niets blijkt dat die invoer niet groter zou zijn geweest indien de parafiscale heffing er niet op zou zijn toegepast;

In ieder geval wordt, wanneer men de toepassing van het Verdrag op een steunmaatregel als de onderhavige doet afhangen van de mate waarin de daaruit mogelijkwerwijs voortvloeiende schadelijke gevolgen zich doen gevoelen, in de communautaire regeling een element van rechtsonzekerheid gebracht dat voor alle betrokkenen schadelijk is.

Ten aanzien van het recht

- 1 Overwegende dat de Franse Republiek in een op 26 september 1969 ingekomen beroepschrift heeft verzocht om nietigverklaring van de beschikking der Commissie van 18 juli 1968, waarin primair de opheffing is gelast van

de nationale steunmaatregel ten behoeve van de textielindustrie en bedoelde maatregel subsidiair is toegelaten op voorwaarde dat de voor haar financiering bestemde parafiscale heffing zou worden gewijzigd;

Ten aanzien van het eerste middel

- 2 Overwegende dat de Franse Regering allereerst stelt dat de bestreden beschikking niet op wet berust en „détournement de pouvoir” inhoudt, aangezien op grond van artikel 93, lid 2, van het Verdrag — dat aan de Commissie alleen toestaat te beslissen over opheffing of wijziging van een met de gemeenschappelijke markt strijdig bevonden steunmaatregel — niet een beschikking tot wijziging van de grondslag van een heffing ter financiering van die steunmaatregel mag worden genomen;
- 3 Overwegende dat volgens artikel 93, lid 2, van het Verdrag de Commissie indien zij vaststelt, „dat een steunmaatregel door de Staat of met staatsmiddelen bekostigd, volgens artikel 92 niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt of dat van deze steunmaatregel misbruik wordt gemaakt, bepaalt... dat de betrokken Staat die steunmaatregel moet opheffen of wijzigen binnen de door haar vast te stellen termijn”;
- 4 dat in dit voorschrift, waarin derhalve het mogelijk verband tussen de door een Lid-Staat genomen steunmaatregel en de wijze van financiering — uit de middelen van die Staat — in aanmerking genomen wordt, aan de Commissie niet wordt toegestaan de steunmaatregel in de eigenlijke zin des woords en de wijze van financiering afzonderlijk te bezien en deze laatste buiten beschouwing te laten wanneer zij, tezamen met de eigenlijke steunmaatregel, de regeling als geheel met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar maakt;
- 5 Overwegende dat volgens artikel 92, lid 1, „onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt” zijn „steunmaatregelen in welke vorm ook van de Staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties vervalsen of dreigen te vervalsen” „voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig beïnvloedt”;
- 6 dat evenwel krachtens artikel 92, lid 3, c), „als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kunnen worden beschouwd... steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad”;

- 7 dat ter beoordeling of een steunmaatregel „het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig beïnvloedt”, „de mededinging van bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties vervalst of dreigt te vervalsen” en „de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt zodanig [verandert] dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad”, alle daarmede gepaard gaande omstandigheden van feitelijke en juridische aard in aanmerking moeten worden genomen en met name moet worden nagegaan of er geen wanverhouding bestaat tussen de verdeling der lasten over de betrokken ondernemingen of produkties enerzijds en de voordelen voortvloeiende uit toekenning van de hierbedoelde steun anderzijds;
- 8 dat het onderzoek naar een steunmaatregel derhalve niet mag worden losgemaakt van het onderzoek naar de gevolgen aan de wijze van financiering verbonden;
- 9 dat de Commissie dan ook bevoegd was te beslissen of de Franse Republiek de litigieuze steun als geheel moet opheffen of wijzigen;

Ten aanzien van het tweede middel

- 10 Overwegende dat de Franse Regering betoogt dat de artikelen 12 en 95, welke in casu alleen toepasselijk zijn, geen grond opleveren de litigieuze heffing te wraken, aangezien zij gelijkelijk op de nationale en ingevoerde produkten wordt toegepast en niet eenzelfde werking heeft als douanerechten;
- 11 Overwegende dat dit betoog erop neerkomt dat wanneer een steunmaatregel door een binnenlandse belasting wordt gefinancierd, deze wijze van financiering alleen op haar verenigbaarheid met artikel 95 zou mogen worden onderzocht, waarbij de eisen in de artikelen 92 en 93 gesteld buiten beschouwing zouden moeten blijven;
- 12 dat het hier echter om tweeërlei bepalingen met verschillende doelstellingen gaat;
dat wanneer een nationale maatregel aan artikel 95 voldoet zulks niet wil zeggen dat hij, getoetst aan andere bepalingen zoals die van de artikelen 92 en 93, rechtmatig is;
- 13 dat wanneer een steunmaatregel wordt gefinancierd door een belasting welke bepaalde ondernemingen of bepaalde produkties treft, de Commissie niet alleen gehouden is na te gaan of de wijze van financiering met artikel 95 van het Verdrag in overeenstemming is, maar ook of zij tezamen met de daardoor bekostigde steunverlening met de artikelen 92 en 93 te rijmen valt;

- 14 Overwegende dat de Franse Regering voorts betoogt dat de Commissie, wanneer zij eenmaal de noodzaak van steunverlening aan de Franse textiel-industrie erkent, dezelve niet mag weigeren zonder met zich zelf in tegenpraak te geraken noch ook een wijziging der financiering mag voorschrijven wanneer enerzijds deze financiering het handelsverkeer niet zodanig verandert dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad en anderzijds hetzelfde resultaat zou kunnen worden verkregen indien de litigieuze steunmaatregel niet door een bestemmingsheffing doch door budgettaire middelen, verkregen uit de belasting op de toegevoegde waarde, zou worden bekostigd;
- 15 Overwegende dat het mogelijk is dat een steunmaatregel *stricto sensu*, hoewel hij verder gaat dan in het communautaire voorschrift is voorzien, het handelsverkeer tussen Lid-Staten niet wezenlijk verandert en mitsdien kan worden toegelaten, doch dat zijn storende werking wordt versterkt door een wijze van financiering welke de regeling als geheel met de ene markt en met het gemeenschappelijk belang onverenigbaar maakt;
- 16 dat de Commissie derhalve in haar beoordeling rekening moet houden met alle voor de litigieuze maatregel kenmerkende, al dan niet rechtstreeks werkende factoren, dat wil zeggen niet slechts met de eigenlijke steun welke aan de begunstigde vormen van de nationale bedrijvigheid wordt verleend, doch evenzeer met de indirecte steun welke hiernevens zowel in de wijze van financiering als in de nauwe samenhang tussen de omvang der steun en het rendement der financiering — in die zin dat die omvang van bedoeld rendement afhangt — kan zijn gelegen;
- 17 Overwegende dat wanneer zulk een stelsel — waarbij de opbrengst ener bestemmingsheffing aan de steunverlening wordt besteed — algemeen zou worden toegepast, in artikel 92 van het Verdrag een bres zou worden geslagen en de Commissie in haar mogelijkheden tot duurzame controle zou worden benadeeld;
- 18 dat dan immers een stelsel in leven wordt geroepen waarbij duurzaam tot een onvoorzienbaar en moeilijk controleerbaar bedrag steun wordt verleend;
- 19 dat de litigieuze wijze van financiering, waarbij de omvang van de nationale steun automatisch toeneemt met de stijging van de belastingopbrengst, met name ook met die op ingevoerde concurrerende produkten, een beschermende werking heeft welke verder gaat dan de steunverlening *stricto sensu*;
- 20 dat met name naar mate de ondernemingen van de Gemeenschap er door inspanningen op gebied van verhandeling en beheersing der prijzen in slagen hun verkopen in de Lid-Staten te doen stijgen, ook het stelsel der bestemmingsheffing hen dwingt in meerdere mate bij te dragen in een

steunmaatregel welke wezenlijk ten goede moet komen aan de afzet van hun eigen concurrenten die zich bedoelde inspanningen niet in dezelfde mate hebben getroost;

- 21 dat de Commissie dan ook mocht overwegen dat door het enkele feit dat buitenlandse ondernemingen toegang hadden tot het in Frankrijk verrichte researchwerk de voor de gemeenschappelijke markt schadelijke gevolgen ener aan een bestemmingsheffing gekoppelde steunverlening niet ongedaan worden gemaakt;
- 22 dat zij terecht heeft beslist dat die steunverlening, ongeacht de hoogte der bestemmingsheffing, door haar wijze van financiering leidt tot een zodanige verandering van het handelsverkeer dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad in voege als bedoeld in artikel 92, lid 3, c);
- 23 Overwegende dat uit een en ander volgt dat de Commissie, geroepen tot een oordael omtrent de door de Franse Republiek met staatsmiddelen bekostigde steun als geheel, deze met het „gemeenschappelijk belang” in strijd mocht achten en de Franse Regering mocht uitnodigen haar op te heffen, zij het onder erkenning van het nut van de steunverlening op zichzelf en van haar overeenstemming met het „gemeenschappelijk belang” bijaldien de wijze van financiering zou kunnen worden gewijzigd;
- 24 dat het beroep derhalve moet worden verworpen;

T e n a a n z i e n v a n d e k o s t e n

- 25 Overwegende dat volgens artikel 69, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten wordt verwezen;
- 26 dat verzoekster in het ongelijk is gesteld;
- 27 dat zij derhalve in de kosten van het geding moet worden verwezen;

Gezien de stukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord de pleidooien van partijen;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name op de artikelen 2, 3, 7, 12, 85, 92, 93, 95 en 173;

Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende :

1. verwerpt het beroep;
2. verwijst verzoekster in de kosten van het geding.

Gewezen te Luxemburg op zeventien juni negentienhonderdzeventig.

	Lecourt	Monaco	Pescatore
Donner	Trabucchi	Strauß	Mertens de Wilmars

Uitgesproken ter openbare terechtzitting op zeventien juni negentienhonderdzeventig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President
R. Lecourt

CONCLUSIE VAN DE ADVOCaat-GENERAAL K. ROEMER
VAN 21 APRIL 1970¹

*Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,*

In deze zaak, waarvan de mondelinge behandeling op 10 maart 1970 heeft plaatsgevonden, gaat het om de uitlegging van de bepalingen van het EEG-Verdrag betreffende de steunmaatregelen. De navolgende feiten liggen aan het geding ten grondslag : Teneinde de in Frankrijk gevestigde textielindustrie te helpen bij het overwinnen van de moeilijkheden waarvoor deze tak van nijverheid zich in vele landen, ook in andere Lid-Staten van de Gemeenschappen, geplaatst ziet, heeft de Franse Regering met ingang

van 1 januari 1966 een stelsel van steunmaatregelen ingevoerd. Het is bedoeld om de research in de textielsector te bevorderen en de vernieuwing van zijn industriële en commerciële structuur te vergemakkelijken. De voor deze steunmaatregelen nodige middelen worden verkregen door de verkoop van bepaalde textielsoorten in Frankrijk aan een gelijkelijk voor binnenlandse en voor geïmporteerde produkten geldende heffing te onderwerpen. Deze middelen worden volgens een bepaalde sleutel verdeeld. Zij komen allereerst ten goede aan het Institut textile de France, welks research mede gefinancierd wordt. Deels ook vloeien de mid-

¹ — Vertaald uit het Duits.